

skulle det oppnevnes enda en sakkyndig tannlege. Det lovet jeg ham».

Avtrykk ble tatt og modeller framstilt. Etter at et prøvebitt var laget, kunne Strøm foreta en sammenlikning med det kriminelle merke: Alle detaljer var tilstede i Torgersens tenner!

Som følge av avtalen ble en annen sakkyndig oppnevnt. Det var professor Jens Wærhaug. Han fikk overta alle de fysiske bevismidler som Strøm hadde framstilt og kom uavhengig fram til samme konklusjon. Begge de sakkyndige anså altså Torgersen som opphavsmann til bittmerket. Ved gjenopptakelsen av saken i 1974 kom en tredje sakkyndig, dr.med. Gisle Bang, fram til den samme konklusjon. Den spesielt interesserte leser finner en artikkel i *Acta*

Odontologica Scandinavica der Bang dokumenterer det samme slitasjemønsteret på incisalkantene som Strøm og Wærhaug hadde beskrevet. Ifølge Bang var det så spesielt at det nesten kunne betraktes som et fingeravtrykk.

Rettsodontolog Tore Solheim sier at tannbeviset står sterkere i dag enn i 1958 fordi ekspertene nå har større muligheter til å foreta videre studier av tennene og de merker det er på den dreptes bryst. Det er ikke gjort nye funn som svekker beviset, sier Solheim.

Gjenopptakelsen

Man kan undre seg over hvorfor den mistenkte ventet i fire måneder hvis et enkelt tannavtrykk kunne frikjenne ham? Merkelig. Jeg antyder intet, bare

nevner at Statsadvokaten har uttalt at det ikke er straffbart å bruke neglefil på egne tenner i Norge. Det kan både du og jeg gjøre hvis vi vil.

Jeg kjenner ikke Per Brandtzægs fanatiske beveggrunner for å trekke norsk rettsvesen i tvil. Torgersen har nå søkt om å få gjenopptatt saken igjen. Til høsten kommer avgjørelsen i *Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker*. Hvis saken blir avvist der, er nok absolutt siste ord sagt. Da får vi samtidig vite hvem som har rett, Brandtzæg eller undertegnede. Vi får bare vente i spenning.

Torbjørn Guldseth

Adresse: Skarodden 10, 7580 Selbu

Torgersen er dømt på feil premisser

Per Brandtzæg svarer Torbjørn Guldseth

Min konklusjon bygger ikke på fanatisme slik Torbjørn Guldseth insinuerer, men på en grundig gjennomgang av de tekniske bevisene som foreligger i saken. Innlegget skrevet av Guldseth føyer seg dessverre inn i en lang rekke av tidligere ukritiske uttalelser fra personer som bare har overfladisk kjennskap til Torgersen-saken. Inntil jeg selv brukte tid på å sette meg inn i alle de dokumentene som nå foreligger om de tre tekniske bevisene, tilhørte også jeg denne uvitende flokk som uten sensur er blitt påvirket til å tro at Fredrik Fasting Torgersen er skyldig. All informasjon (542 sider) samlet av professor Ståle Eskeland er tilgjengelig på nettstedet (www.Torgersensaken.no/utredningen.pdf). Torgersen selv har også gjort mye relevant stoff tilgjengelig (www.myart.no/fft).

Jeg har gjort jobben min og med en naturvitenskapelig tilnærming vurdert bevisene slik de forelå i 1958. Etter bare få timers lesning opplevde jeg nærmest

et intellektuelt sjokk. Ingen av de tre hovedbevisene kunne knytte Torgersen til drapet. Dette ble da også særdeles grundig dokumentert under en fire dagers åpen høring som Gjenopptakelseskommisjonen avholdt i mars, og hvor jeg var den eneste oppnevnte sakkyndige som gjennomgikk avføringsbeviset.

Når Guldseth offentlig går ut og påberoper seg å være ekspert på Torgersen-saken, burde han ha avsatt tid til å sette seg inn i de relevante dokumentene og til å overvære den åpne høringen. Hans fremstilling av saken er full av feil. Jeg skal imidlertid ikke bruke spalteplass på å gjenta hvordan de tre hovedbevisene mot Torgersen ble plukket fra hverandre under høringen. Interesserte lesere kan finne min oppsummering av fire dagers systematisk gjennomgang av Torgersen-saken i Aftenposten 9. april: «Ingen tvil i Torgersen-saken». Jeg har også tidligere redegjort for saken i media, og titlene på mine innlegg sier en hel del om

alvoret i saken: «Torgersen-sakens faglige misère» (Aftenposten 27. mai 2005); «Mer synsing i Torgersen-saken» (Aftenposten 22. juni 2005); «Sakkyndighetens mørke side» (Aftenposten 26. november 2005); «Skjebnesvangre feil i rettsmedisinen» (Dagbladet 29. november 2005).

Saken dreier seg om noe langt viktigere enn hvem som vil få rett, Torbjørn Guldseth eller undertegnede, hvilket Guldseth fremhever som en hovedsak på slutten av sitt innlegg. Uavhengig av hva Gjenopptakelseskommisjonen måtte komme frem til, dreier saken seg om å rette søkelyset på det norske rettsvesenet og den manglende kvalitetssikring av uttalelser avgitt av rettsmedisinske sakkyndige. Det er et stort udekket behov for ny erkjennelse, forskning og undervisning når det gjelder rettsmedisinske bevisvurdering og bevisvurdering mer generelt.

Vi som har engasjert oss i Torgersen-saken, ønsker å bruke tid på å diskutere denne alvorlige problemstillingen på et

overordnet plan sammen med noen av verdens fremste eksperter. Derfor arrangerer professor Ståle Eskeland og undertegnede 18. september et heldagsseminar om temaet «Rettsmedisinsk sakkyndighet i fortid, nåtid og fremtid: Mot et paradigmeskifte ved vurdering av rettsmedisinsk sakkyndighet i straffesaker». Møtet i Universitetets gamle festsal er gratis og åpent for alle interesserte, så jeg håper å se Guldseth på seminaret. Rettsodontolog Tore Solheim som Guldseth støtter seg på, er påmeldt som en av deltakerne. Solheim har uttalt at tannbittbeviset er like sikkert som et DNA-spor, og derfor står sterkere i dag enn i 1958. Selv om dette er en ubegripelig påstand, ønsker jeg å presisere at seminaret ikke i første rekke vil dreie seg om Torgersen-saken, men om prinsipielle sider ved det faglige grunnlaget for sakkyndiges rolle i straffesaker.

Torgersen-saken fremstår som et klassisk eksempel på manglende viten-

skapelig tilnærming i rettsmedisinsk sakkyndighetsvurdering, slik dette alvorlige problemet nylig ble grundig belyst i *Science* med bakgrunn i gjenopptakelse med frifinnelse i amerikanske straffesaker (1). Også det engelske rettsvesenet har vært utsatt for tragisk villedende medisinsk ekspertise (2). Det er ingen grunn til å tro at forholdene har vært bedre i Norge. I motsetning til hva Torbjørn Guldseth hevder, finnes det mer enn to kjente saker med justismord i norsk rettsvesen; les f.eks. om hvordan rettsmedisinsk sakkyndighet sviktet i Hetle-saken (3). Dessverre er det ofte vanskelig å etterprøve slike dommer når ikke DNA kan brukes som bevis med stor vitenskapelig sikkerhet.

Det fremgår tydelig at Torbjørn Guldseth har stor tillit til norsk rettsvesen. Jeg anmoder han derfor på det mest innstendige å lese Harald Stanghelles innsiktsfulle kommentar 30. august (4) i kjølvannet av den tragiske Fritz Moen-saken. Dette bør være en

vekker også for Guldseth etter å ha interessert seg for Torgersen-saken helt siden 1964.

Litteratur

1. Saks MJ, Koehler JJ. The coming paradigm shift in forensic identification science. *Science* 2005; 309: 892–5.
2. Marshall E. Science and law. Flawed statistics in murder trial may cost expert his medical license. *Science* 2005; 309: 543.
3. Schiøtz A. Hetle-saken: en rettsmedisinsk slagmark. *Nytt norsk tidsskrift* 23 (No. 4), antatt for publikasjon, 2006.
4. Stanghelle H. Møtet med den utstøtte. *Aftenposten, Kultur*, 30. august, 2006, s. 30.

Per Brandtzæg
Patologiklinikken, Rikshospitalet-
Radiumhospitalet HF, Oslo

Kompetansekrav – mål og delmål

Carl Christian Blich svarer presidenten

Jeg takker for presidentens svar til mitt innlegg i *Tidende* nr. 10. Jeg kan forsikre om at jeg ikke har endret standpunkt, men jeg reagerte på svaret Jan Line mottok fra hovedstyret, fordi det kunne synes som om man er fornøyd med det målet som nå er nådd hva gjelder allmennpraktikerens anledning til å utføre implantatprotektikk for trygdens regning.

I samtlige seks år da jeg var president, understreket hovedstyret allmennpraktikerens rolle som «rygggrad» i tannhelsetjenesten. Jeg har selv ved flere anledninger fremført dette budskapet i forskjellige fora. Livet består imidlertid av forhandlinger der man må akseptere delmål på veien. Jeg har derfor forståelse for den gjeldende godkjenningsordningen som et slikt opp-

nådd delmål i 2006. Jeg hadde håpet at styret ville benytte anledningen mitt innlegg ga, til å synliggjøre for medlemmene hvilke mål man har for allmennpraktikerens faglige rolle utover dette. Jeg er helt enig med presidenten i at man kan oppnå stagnasjon om man ikke er villig til å fire på krav. Like fullt er det viktig å beholde sine mål for ikke å bli stående på stedet hvil. Målet har vært at allmennpraktikeren skal beherske de til enhver tid anbefalte terapiformer som faget bringer og kunne skaffe seg den nødvendige mengdetrening for å opprettholde kvalitet uavhengig av finansieringskilde. Selv om det er en utfordring for lærestedene, må også implantologi bli inkorporert i læreplanene, slik at fremtidens tannleger kan beherske dette på linje med andre

deler av faget. Befolkningen flere steder enn i de store byene må kunne få et slikt tilbud, og det må være NTFs målsetting å bidra til en slik utvikling.

Til slutt – bare så også det er helt klart – spesialistenes rolle som veiledere, diskusjonspartnere og utøvere av spesielt krevende terapi står jeg fast ved. Mitt innlegg er ikke en desavuering av deres tilleggskompetanse.

Carl Christian Blich

Adresse: Stomapro, Startingsg. 28, 0161 Oslo